

MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA USULLARI**Xolniovov Asrorjon**

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Magistratura 2-kurs Iqtisodiyot yo'nalishi

asrorjonxolniovov@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada mamlakatimiz iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilishning zamonaviy tendensiyalari va samarali usullari tahlil qilinadi. Xususan, investitsiya muhitini yaxshilash, xorijiy va mahalliy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan foydalanish hamda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot davomida investitsiyalarni jalb etishda innovatsion yondashuvlar, jumladan, davlat-xususiy sheriklik, erkin iqtisodiy zonalar va soliq imtiyozlarining roli ko'rib chiqilgan. Natijalar mamlakat iqtisodiy o'sishini ta'minlashda investitsiya siyosatini takomillashtirish muhimligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: investitsiya, investitsiya siyosati, iqtisodiy o'sish, xorijiy investitsiyalar, davlat-xususiy sheriklik, erkin iqtisodiy zonalar, raqamli iqtisodiyot, investitsiya muhiti

Kirish

Bugungi globallashtirish sharoitida iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri sifatida investitsiyalarni jalb qilish masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish, ishlab chiqarish hajmini oshirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda investitsiyalar hal qiluvchi rol o'ynaydi. So'nggi yillarda mamlakatimizda investitsiya muhitini yaxshilash, investorlar huquqlarini himoya qilish va biznes yuritish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, xorijiy investitsiyalarni jalb etish bo'yicha davlat siyosati takomillashtirilib, iqtisodiyotning turli tarmoqlarida investitsion jozibadorlik oshirilmoqda. Zamonaviy sharoitda investitsiyalarni jalb qilish nafaqat an'anaviy usullar, balki innovatsion yondashuvlarni ham talab etadi. Jumladan, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini

rivojlantirish, raqamli platformalar orqali investitsion jarayonlarni soddalashtirish, erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini kengaytirish kabi yo‘nalishlar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi mamlakatimiz iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilishning zamonaviy tendensiyalari va samarali usullarini tahlil qilish hamda ularning iqtisodiy rivojlanishga ta‘sirini baholashdan iborat.

Materiallar va metodlar

Mazkur tadqiqotda mamlakatimiz iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilishning zamonaviy tendensiyalari va usullarini o‘rganish uchun kompleks yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqotning nazariy asosini investitsiya faoliyatiga oid milliy va xalqaro ilmiy manbalar, iqtisodiy adabiyotlar hamda me‘yoriy-huquqiy hujjatlar tashkil etdi. Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi: Tahliliy usul – investitsiya siyosati va uning asosiy yo‘nalishlarini o‘rganish uchun; Taqqoslash usuli – turli mamlakatlar tajribasini solishtirish va ilg‘or amaliyotlarni aniqlash uchun; Statistik tahlil – investitsiya oqimlari dinamikasini baholash va ularning iqtisodiy o‘shishga ta‘sirini aniqlash uchun; Sistemali yondashuv – investitsiya jarayonini yaxlit tizim sifatida ko‘rib chiqish uchun. Shuningdek, tadqiqotda davlat-xususiy sheriklik loyihalari, erkin iqtisodiy zonalar faoliyati va investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan islohotlar natijalari ham o‘rganildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, so‘nggi yillarda mamlakatimizda investitsiyalarni jalb qilish hajmi sezilarli darajada oshgan. Xususan, xorijiy investitsiyalar ulushi ortib, iqtisodiyotning sanoat, energetika, qishloq xo‘jaligi va xizmat ko‘rsatish sohaslarida yirik investitsion loyihalar amalga oshirilgan. Davlat tomonidan investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar, jumladan, soliq imtiyozlari, huquqiy kafolatlar va infratuzilmani rivojlantirish investitsiya faolligini oshirishga xizmat qilgan. Erkin iqtisodiy zonalar tashkil etilishi va ularning faoliyati investorlar uchun qo‘shimcha imkoniyatlar yaratgan. Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyot elementlarining joriy etilishi investitsiya jarayonlarini soddalashtirib, investorlar uchun qulayliklar yaratgan. Davlat-xususiy sheriklik asosidagi loyihalar esa yirik infratuzilmaviy va ijtimoiy ahamiyatga ega sohalarga investitsiyalarni jalb qilishda muhim vosita bo‘lib xizmat qilgan.

Muhokama

Olingan natijalar mamlakatimizda investitsiya siyosati izchil rivojlanib borayotganligini ko'rsatadi. Zamonaviy tendensiyalar, xususan, raqamlashtirish, ochiq iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish investitsiyalarni jalb qilish samaradorligini oshirmoqda. Shu bilan birga, investitsiya jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, hududlar o'rtasida investitsiya taqsimotidagi nomutanosiblik, infratuzilma bilan bog'liq muammolar va ayrim byurokratik to'siqlar investitsiya faolligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, investitsiyalarni yanada samarali jalb qilish uchun hududiy investitsiya dasturlarini takomillashtirish, raqamli xizmatlarni kengaytirish, investorlar bilan ishlash tizimini soddalashtirish va huquqiy bazani yanada mustahkamlash zarur. Umuman olganda, zamonaviy yondashuvlar asosida investitsiyalarni jalb qilish mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda muhim omil bo'lib qolmoqda.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mamlakatimiz iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilishda zamonaviy yondashuvlar va mexanizmlardan foydalanish yuqori samaradorlikni ta'minlamoqda. Xususan, investitsiya muhitini yaxshilash, huquqiy kafolatlarni kuchaytirish, soliq va bojxona imtiyozlarini joriy etish investorlar faolligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shuningdek, davlat-xususiy sheriklik, erkin iqtisodiy zonalar va raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan foydalanish investitsiyalar oqimini kengaytirishga yordam bermoqda. Bu esa iqtisodiyotning turli tarmoqlarini rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va aholi farovonligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, investitsiyalarni yanada samarali jalb qilish uchun hududiy tafovutlarni kamaytirish, infratuzilmani rivojlantirish, byurokratik to'siqlarni bartaraf etish hamda investitsiya jarayonlarini raqamlashtirishni yanada chuqurlashtirish zarur. Umuman olganda, investitsiyalarni jalb qilishning zamonaviy tendensiyalari va usullarini keng joriy etish mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda muhim strategik yo'nalish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining investitsiya faoliyatini rivojlantirishga oid qarorlari va farmonlari. – Toshkent, 2019–2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi hisobotlari. – Toshkent, 2022.
3. Todaro M., Smith S. Economic Development. – Pearson, 2015.

4. Krugman P., Obstfeld M. International Economics: Theory and Policy. – Pearson, 2018.
5. Dunning J. H. Multinational Enterprises and the Global Economy. – Addison-Wesley, 2008.
6. World Bank. World Development Report. – Washington DC, 2022.
7. UNCTAD. World Investment Report. – Geneva, 2023.
8. Porter M. The Competitive Advantage of Nations. – Free Press, 2009.
9. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlari. – Toshkent, 2023.
10. IMF. Global Financial Stability Report. – Washington DC, 2022.